

N:o 40.

Ank. till Riksd. Kausli den 7 Mars 1877, kl. 1 e. m.

*Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Riksdagen, angående anvä-
sande af medel för beredande redan under innevarande
år af ökad antal sjukplatser vid hospitalen; Gifven
Stockholms Slott den 2 Mars 1877.*

Under återopande af hvad bilagda utdrag af protokollet öfver eekle-
siastikärenden innehåller, vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att,
för beredande redan under innevarande år af ett ökad antal sjukplatser
vid hospitalen, medgifva, att, till utvidgning af cellflyglarne vid Stockholms
hospital och uppförande af en mindre cellbyggnad i närheten af de gamla
hospitalshusen vid Upsala, må af de till hospitalsbyggnader af Riksdagen
beviljade medel användas högst 150,000 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande
Utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl.
nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

F. F. Carlson.

*Utdrag af protokollet öfver Eklelesiastik-ärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms Slott den 2
Mars 1877.*

Närvarande:

Hans Excellens Herr Statsministern Friherre DE GEER,
Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena BJÖRNSTJERNA,
Statsråden: LAGERSTRÅLE,
 THYSELIUS,
 CARLSON,
 Friherre ALSTRÖMME,
 WEIDENHJELM,
 LOVÉN,
 Friherre VON OTTER och
 FORSSELL.

30:o.

Slutligen anförde Departementschefen Statsrådet Carlsson i underdånighet:

“Eders Kongl. Maj:ts Sundhets-kollegium har i underdånig skrifvelse den 1 innevarande månad gjort framställning om vidtagande af särskilda åtgärder för att redan under den närmaste framtiden bereda ökad antal sjukplatser vid hospitalen.

Anledningen till denna framställning har, enligt hvad Kollegium förmåler, varit den, att Kollegium, som från början af innevarande år fått sig uppdraget öfverstyrelsen för hospitalen i riket, sedan nämnda tid från hospi-

talsdirektionerna redan mottagit ej mindre än 74 ansökningar om hospitalsplats för sinnessjuka, hvilka ansökningar direktionerna i följd af bristande utrymme vid dessa sjukvårdsanstalter icke kunnat bevilja. För närvarande vore nemligen platserna vid hospitalen så upptagna, att å samtliga hospital icke allenast *icke någon* plats för sjuka af mankön funnes ledig, utan ock patienter utöfver det normala antalet måst intagas, och för patienter af qvinnkönet vore blott *två platser* lediga. I följd häraf hade af omförmälda, hos Sundhetskollegium anmälda patienter endast 8 kunnat hänvisas till hospital, der det varit möjligt att bereda dem plats.

Dessa förhållanden vore så mycket mer ömmande, som det ojemförligt största antalet ansökningar angick sinnessjuka, hvilka antingen vore så nyligen insjuknade, att man kunde hoppas på deras tillfrisknande eller förbättring, om de i tid komme i åtnjutande af tjenlig vård, eller ock så våldsamma eller opålitliga, att de vore för samhället vådliga. Alla dessa hade nu med afseende på intagning till vård å hospital måst hänvisas till en obestämd, måhända aflägsen framtid, då plats kunde dem beredas.

Under de närmaste åren vore nemligen någon tillökning i antalet sjukplatser genom de, enligt Serafimerordensgilletts år 1874 framlagda plan, pågående hospitalsbyggnader icke att påräkna. Nybyggnaden i Hernösand skulle enligt arbetskontraktet icke vara färdig förr än vid slutet af år 1878, och torde först någon tid derefter under år 1879 kunna blifva försedd med nödig utredning. Detta hospital kunde likväl icke tagas i beräkning för mellersta och södra Sveriges behof. Hospitalet vid Lund, som enligt kontrakt skulle vara fullbordadt vid slutet af år 1879, kunde i anseende till åtskilliga i kontraktet icke upptagna arbeten, företrädesvis för inredningen, svårigen upplätas till begagnande förr än fram på året 1880, och nybyggnaden vid Upsala torde, äfven om arbetena påskyndades, ej kunna tagas i bruk förr än vid medlet af år 1881. Således vore de mellersta och södra delarne af riket ännu under tre eller fyra år hänvisade till samma inskränkta antal sjukplatser, som nu förefunnes.

Vid sådant förhållande hade Sundhets-kollegium ansett sig böra vara betänkt på någon sådan åtgärd för beredande af ökad antal sjukplatser, som kunde utföras på kortare tid och om möjligt inom ett år. Detta hade kollegiet ansett kunna ske dels genom en utvidgning med 24 platser af cellafdelningen vid Stockholms hospital, dels genom uppförande i närheten af de gamla hospitalsbyggnaderna vid Upsala af en cellbyggnad med 22 platser. Båda de föreslagna byggnaderna, hvilka, i följd af anslutningen till redan för handen varande anstalter, kunde för jemförelsevis mindre kostnad åstadkommas, skulle äfven i en framtid blifva behöfliga, emedan det nu befintliga antalet celler och isoleringsrum vid båda de ifrågavarande hospitalen

vore allt för ringa i förhållande till det antal sjuka, för vilkas vårdande anstalterna vore afsedda.

På anmodan af Sundhets-kollegium hade arkitekten A. Kumlien i samråd med öfverläkarne vid Stockholms och Upsala hospital till de nu ifrågasatta cellbyggnaderna upprättat planritningar, mot hvilka Kollegium icke haft något att erinra. Något detaljeradt kostnadsförslag hade väl i anseende till den knappa tiden icke nu kunnat framläggas, men enligt en af arkitekten gjord beräkning skulle cellflyglarne vid Stockholms hospital kosta 62,000 kronor och cellbyggnaden vid Upsala 73,000 kronor, hvartill komme utgifterna för utvidgning af värmeledningen vid den förra anstalten och ny värmeledning vid den senare, förslagsvis beräknade till sammanlagdt 15,000 kronor. Hela kostnaden skulle således uppgå till vid pass 150,000 kronor, hvilket för hvarje af de cellplatser, som sålunda skulle beredas, komme att utgöra 3,240 kronor, ett belopp, som vore icke obetydligt lägre än hvad hvarje sjukplats i ett sjelfständigt nybyggt hospital kostade. Båda byggnaderna voro ämnade att fullbordas under loppet af innevarande år.

Angelägenheten att genom skyndsamma åtgärder söka tillgodose det af Sundhets-kollegium anmälda tvingande behof af utvidgadt antal sjukplatser inom hospitalen synes mig ej kunna bestridas. Då enligt erfarenhetens vittnesbörd, stor utsigt förefinnes dertill, att en åkommen sinnessjukdom kan botas, under förutsättning, att behandlingen kunnat börja, innan sjukdomen hunnit allt för starkt utveckla sig och taga öfverhand, är det icke blott en af mensklighetens fordringar ålagd, bjudande pligt att söka skaffa snar hjälp åt dessa, de olyckligaste af alla sjuke, utan äfven en fördel för staten, att genom patienters mottagande på ett tidigare stadium af sjukdomens utveckling en snabbare omsättning inom hospitalen må kunna främjas, i följd hvaraf antalet befintliga sjukplatser blifver mera tillräckligt för behofvet. Vid den af Kollegiet föreslagna utväg för ändamålets vinnande, har jag icke heller något att erinra. Hvad beträffar de erforderliga medlen, har Kollegiet anført, att, sedan Eders Kongl. Maj:t för utförande af hospitalsbyggnadsarbeten under år 1877 af de vid årets början tillgängliga 1,050,000 kronor anvisat ett belopp af 630,000 kronor, ännu återstå 420,000 kronor af de utaf Riksdagen till dylika arbeten under åren 1874—1877 beviljade anslag. Visserligen är denna återstod, på sätt af det vid Eders Kongl. Maj:ts nådiga proposition till denna Riksdag angående statsverkets tillstånd och behof fogade protokoll öfver Ecklesiastik-ärenden inhemtas, afsedd att, jemte det belopp af 300,000 kronor, som Eders Kongl. Maj:t af Riksdagen äskat att för hospitalsbyggnader utgå under år 1878, användas till fortsättande eller påbörjande under nämnda år af de i den ursprungliga planen för hospitalsbyggnaderna ingående byggnadsarbeten i Lund, Hernösand och Upsala samt å någon för hospitalsanläggning lämplig plats inom Örebro,

Vermlands eller Skaraborgs län. Men då det kan vara ovisst, huruvida de ännu icke påbörjade byggnadsarbetena å sistnämnda hospitalsanläggning samt vid Upsala kunna fortgå med den skyndsamhet, som varit beräknad, synes det nu anmälda oafvisliga behofvet kunna tillgodoses, utan anvisande af ett särskildt nytt anslag, om endast en mindre del af de redan befintliga tillgångarne finge för detta ändamål användas.

Jag får derföre underdånigst hemställa, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen, att för beredande redan under innevarande år af ett ökad antal sjukplatser vid hospitalen medgifva, att till utvidgning af cellflyglarne vid Stockholms hospital och uppförande af en mindre cellbyggnad i närheten af de gamla hospitalshusen vid Upsala, må af de till hospitalsbyggnader af Riksdagen beviljade medel användas högst 150,000 kronor.

Hvad Departementschefen sålunda tillstyrkt och hemställt, biträdades af Statsrådets öfrige ledamöter;

Och behagade Hans Maj:t Konungen, med bifall dertill, förordna att nådig proposition i ämnet, så lydande som bilagan B vid detta protokoll utvisar, skulle till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo

C. A. Th. Adelgren.
